

VÅREN 2022

Sälle

HAVENS MARTTI | UTFÄRDSHAMNARNA STÄRKER VATTENTURISMENS
EKOLOGISKA HÅLLBARHET | PUH, DET LÄTTAR!
KOLLA SUGTÖMNINGSSTATIONERNA PÅ KARTAN |
ÅRTAG ÖVER ATLANTEN FÖR ÖSTERSJÖN

HÅLL SKÄRGÅRDEN REN RF:S TIDNING

Omslagets bild på skådespelaren **Martti Suosalo** har tagits av **Benjamin Ilmoni**, fotograf och skärgårdsvän från Helsingfors som ett pro bono-samarbete.

UTGIVARE: Håll Skärgården Ren rf
Slottsgratan 16, 20100 Åbo
KONTOR: tel 02 274 5500
info@pssry.fi

CHEFREDAKTÖR: Veera Säilä

TIDNINGENS REDAKTION: Veera Säilä, Ida Sandberg,
Terhi Takkinen, Rasmus Karlsson, Linda Fagerström, Anna-Leena Mitro

LAY-OUT: Pauliina Vesterinen / Pauhaus
Illustrationer på s. 12, 17 och 21 Arto Vesterinen

ÖVERSÄTTNINGAR: Scandix Oy

TRYCKERI: Jaakkoo-Taara Oy

© 2022 Håll Skärgården Ren rf

Normalt är allt det som är bekant för en själv

Veera Säilä

HSR rf:s kommunikationschef

Livet med ett litet barn är som att leva tillsammans med en liten turist. Hen upplever saker för första gången och vill lära sig allt om familjens kultur. Hen följer mig oupphörligt, lägger mina reaktioner på minnet och imiterar allt jag gör och säger. På kvällarna går hen igenom vad som hänt under dagen, som om hen gick igenom en osynlig anteckningsbok inför morgondagens stickprov.

I barnets värld har saker ännu inte sorterats in i fack, i vad som är normalt eller onormalt. Hen utgår inte från att något är möjligt eller omöjligt.

Om hen kunde skriva skulle förra sommarens erfarenheter av konceptet båtliv kanske beskrivas så här: *Vi packar välbekanta men också konstiga grejer. Sedan för vi sakerna till en liten koja som guppar i vattnet och som är mycket mindre än hemma, men där det finns fönster, ett litet kök, sovplatser och roder. Vi tar på oss västar, som gör även mig till en båt om jag skulle råka falla i vattnet. I båten får jag sitta i famnen och vrida på rodet. Båten rör sig på vattenytan och tar oss till platser som är omgivna av vatten. De kallas för öar. Under färden kommenterar vi vädret. När vi kommer till en ö stiger vi ut ur båten och går till andra sidan av ön för att se hur landskapet ser ut där. Och igen kommenterar vi vädret. Vi stöter på fär, och jag samlar stenar från marken.*

Mamma berömmar, att nog var det fina stenar – så jag plockar fler av dem. Plötsligt tystnar vi helt. En hjort har plötsligt dykt upp på stranden och vi följer vad den pysslar med. Tillbaka vid båten plockar vi fram de lådor som vi packade mat i hemma – matsäcken för utfärden. Inne i båten blir det lätt hett och då kan man sänka sig ner i sjön från aktern av båten. Därefter känner man sig igen sval ett tag. Innan det är dags att sova undersöker vi armhålorna. Där söker man efter någon slags jättesmå kryp – fästingar. När vi ska sova kravlar vi oss in i ett litet utrymme där det finns täcken och dynor, precis som hemma. Sängen gungar, det är roligt! Jag lyssnar på havets prat genom båtens sida. Sedan somnar jag.

Hur kan jag vara så lyckligt lottad att jag får visa upp just den här kulturen för min nyfikna lilla turist? En kultur där det är normalt att fritt koppla av på Finlands unika vatten – på naturens villkor och så att vi använder oss av Sälle-tjänsterna och ett fungerande nätverk av utfärdshamnar.

Varje dag tillsammans med min lilla turist påminner mig om hur viktigt mitt eget exempel är. Mitt normala blir så småningom även hans normala. Och, såsom skådespelaren **Martti Suosalo** också konstaterar i sin intervju på sidan 10 av vårens Sälle: "Det måste vara en ömsint styrning". Genom att pracka på folk sin åsikt stöter man bara bort dem.

De senaste åren, som varit präglade av osäkerhet, och den senaste tidens tunga nyheter har säkerligen prövat allas vår uppfattning om vad som är normalt. Med detta vildörtsdoftande nummer av Sälle vill vi ändå erbjuda ett litet andrum i vardagen och ingjuta hopp om en normal sommar. Vi i HSR rf och våra samarbetspartner fortsätter med gemensamma krafter vårt långsiktiga arbete för att du, som vän av rena vattendrag, också i sommar ska få möjlighet att ladda batterierna till sjöss utan att belasta naturen.

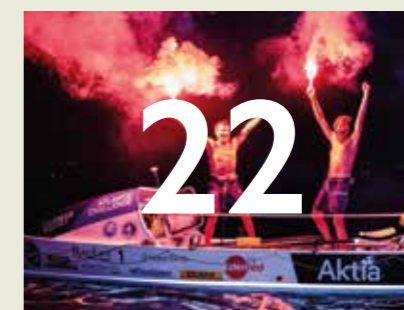
På ytan

Vårens Sälle

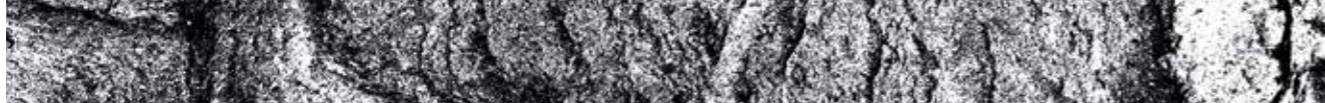
I Sälles sällskap

Tillsammans är vi starka

INNEHÅLL

Ledare.....	3
På ytan.....	4
Vårens Sälle.....	8
Signaler.....	12
På Sälles kompass.....	14
Sälles ansikten.....	16
Känner du igen?.....	17
I Sälles sällskap.....	18
Gästcolumn.....	20
Sälle tipsar.....	21
Tillsammans är vi starka.....	22
Vår gemensamma miljö.....	24
Sälle-produkter.....	26
Det vattnas i munnen.....	28
Kontaktuppgifter.....	31
Stödjure.....	32

Sammanställt av HSR rf:s redaktion

1. Roope-fartygen samlar in skrot och gamla båtar i skärgården

Pargas och Kimitoön 4-7.7.

I samband med skrotinsamlingen, som ordnas av Sydvästra Finlands Avfallsservice (LSJH) och HSR rf, får hushållen avgiftsfritt lämna in farligt avfall, el-apparater och metallskrot samt med förhandsanmälan även skrotfordon. Mot en avgift tas även emot bygg- och städavfall som är packat i LSJH:s stor säckar (priset är 89 euro, vilket inkluderar transport- och behandlingsavgiften). Dessutom ordnar HSR rf och LSJH även i år sin populära båtinsamling, där M/S Roope mot avgift åker runt och samlar upp förhandsanmälda båtar i dåligt skick. Läs mer om insamlingarna: hallskargardenren.fi eller lsjh.fi/sv/avfallsmottagning/ambulerande-insamlingar.

Vasa skärgård 29-30.7

Under skrotinsamlingen som ordnas av Stormossen och HSR rf får man kostnadsfritt lämna in metall-, el- och elektronikskrot. Avfallet kan föras till de på förhand angivna insamlingsplatserna. Dessutom samlar servicefartyget in skrot vid Jannes Saloon och Lars Björkasskär. Läs mer: stormossen.fi.

/HSR rf

2. Miljöfostran för unga seglare

Håll Skärgården Ren rf ordnar tillsammans med Gdansk Sport Center och Klaipeda University en Eco-Ship-utbildning, som syftar till att erbjuda unga i åldern 15-29 år möjligheten att utbilda sig till miljöaktörer inom båtliv. Nästa sommar ordnas två kurser. Kursdeltagarna seglar med STS General Zaruski från Polen till Finland och tillbaka igen. Efter utbildningen har deltagarna behörighet att verka som miljöexperter inom båtlivet (Environmental Officer) och de kan sprida sin miljömedvetenhet till exempel inom sina egna klubbar.

Kurserna erbjuder deltagarna en oförglömlig möjlighet att utvecklas i rollen som besättning på en segelbåt samt ger dem ett mångsidigt och praktiskt förankrat miljökunskande inom ämnen som anknyter till Östersjön och båtliv, berättar HSR rf:s projektchef Atte Lindqvist.

Utbildningen har fått finansiering från EU:s Erasmus+-program.

3

Posankka Race för rena vattendrag ordnas igen i höst!

Under Åbodagen 15.9 ordnar Åbo stads eget stadsdjur Posankan (Grisankan) och Håll Skärgården Ren rf Posankka Race, ett muntert medelanskningsjippo i Aura å. Alla som vill kan "adoptera" en egen liten tävlingsposankka och delta i racet. Adoptionssidan öppnas i maj. Med hjälp av evenemanget vill man göra allmänheten uppmärksam på nedskräpningen av vattnen och samla in pengar till stöd för HSR rf:s arbete.

/HSR rf

Du beställer väl din medlemsfaktura i elektronisk form, tack!

För att vi ska kunna spara på miljön och hålla kostnaderna nere rekommenderar vi att man väljer att beställa medlemsfakturan som e-faktura till nätbanken. Det här gör du via din egen nätbank. Också att beställa fakturan till e-posten är ett bättre alternativ än pappersfaktura och det kan du göra via den här länken: hallskargardenren.fi/andringar/medlemsuppgifterna.

På samma blankett kan du också göra adressförändring så att medlemsposten hittar fram.

5

/HSR rf

4. I vår kalender hittar du coola sommarenemang – deltagare söks även till det populära Ruisrock-talkot

Håll Skärgården Ren rf deltar inkommande sommar i många olika evenemang, med start från maj när båtsäsongen kör igång och ända fram till augusti när Östersjön hyllas. Keski-Suomen vesistöpäivä som ordnas i Jyväskylä den 21 maj är ett picknickevenemang för hela familjen som ordnas till skydd för våra vatten och fiskarna i dem. Det välbekanta samarbetet med bl.a. festivalerna Kesärauha 10-12.6 och Ruisrock 8-10.7 fortsätter också. Det lönar sig att följa HSR rf:s kanaler, för i slutet av våren öppnar också möjligheten att ansöka om att vara med på HSR rf:s populära Ruisrock-talko. Som HSR rf:s talkodeltagare på Ruisrock har man en fin möjlighet att vara en del av Finlands äldsta musikfestival och HSR rf:s medelanskningsning, när inkomsterna från de insamlade flaskorna och burkarna doneras till arbetet för att hålla skärgården ren.

På HSR rf:s webbplats hittar du en uppdaterad kalender där du lätt kan hålla koll på de coolaste evenemangen i ditt område och var föreningens skräppuppsamlingsbåt Roska-Roope kommer att befinna sig i sommar!

5. Vad döljer sig i gatubrunnarna? Du matar väl inte vattendragen med ditt skräp!

Även i sommar kommer städernas gatubrunnar att dekoreras med färgglada fiskdekaler under Håll Skärgården Ren rf:s kommunikationskampanj Magknip av plast. Med hjälp av dekalerna vill vi betona att inget skräp får slängas i gatubrunnar, eftersom det som hamnar där oftast förs ofiltrerat direkt ut i vattendragen. I Helsingfors, Lahtis och Åbo förses gatubrunnarna inte bara med dekalerna utan också med dagvattenfilter, för att man ska kunna undersöka vilket slags skräp som slängs i gatubrunnarna.

I de städer som deltar i kampanjen snurrar också en animationsvideo på städernas informationstavlor under kampanjtiden. Videon visar hur en fisk av misstag slukar en tobaksfimp i tron att det är mat och sedan genast spottar ut den. Tobaksfimp är den vanligaste formen av skräp på våra stränder.

Miljöministeriet har finansierat kampanjen Magknip av plast med 74 564 euro ur programmet för effektiviserat vattenskydd. Projektet genomförs under tiden 1.3.2021-31.12.2022.

6

6. Fadderskoleprogrammet Snygg Beach är en av mottagarna av Partioaittas Miljöbonus 2022

Håll Skärgården Ren rf:s Snygg Beach-fadderskoleprogram är ett av de fem ändamål som i år får motta Partioaittas Miljöbonus. Donationsmedlen används för att utveckla Snygg Beach-programmet för fadderskolor och att göra det mer utbrett. För närvarande finns det över 30 fadderskolor, varav den nordligaste ligger i Rovaniemi.

–Vi är tacksamma över att medlemmarna i Partioaittas 365-klubb har ansett att vår miljöfostrande verksamhet med fokus på Finlands hav, sjöar och vattendrag är viktig och värd att understödja. Vi vill att alla barn och unga i Finland, oavsett deras utgångspunkter, ska få möjlighet att lära sig om och förstå vattennaturen och vi vill erbjuda en färdig kanal för att stärka deras relation till naturen, säger HSR rf:s programchef **Julia Jännäri**.

Miljöbonusen baserar sig på summan av alla inköpta gjorda av medlemmarna i Partioaittas kundklubb 365, varav 1 % styrs till donationssumman. Den insamlade summan fördelas mellan fem olika ändamål.

/HSR rf

7. Skaran av huvudsamarbetspartner växer

HSR rf har engagerat flera nya huvudsamarbetspartner. Företagen LM Someco och Rapala VMC, som båda är bekanta sedan tidigare, har utökat sitt stöd till huvudsamarbetspartner-nivån. LM Someco fungerar som HSR rf:s partner inom digital marknadsföring och sociala medier samt utbildar och sparrar föreningen kommunikationsteam. Tillsammans med Rapala VMC publiceras under sommaren den gemensamma hållbarhetskampanjen Catch and recycle, med vilken man bland annat vill nå ut till alla som sysslar med fiske.

Den inhemska leverantören av koldioxidneutrala ventilations-system, Climecon Oy, är en ny huvudsamarbetspartner.

–Vår skärgård är ett fantastiskt unikt naturmål. Den erbjuder livsmiljö för många olika levande organismer och underbara rekreationsmöjligheter för människorna. HSR rf:s verksamhet såväl i skärgården som i Insjöfinland består av synligt och konkret arbete som bidrar till att hålla vår miljö ren. Därför är det fint att gå med och stödja den här verksamheten, säger Climecon Oy:s verkställande direktör **Tommi Uksila**.

HSR rf presenterar under det kommande året alla sina samarbetspartner på sin webbplats och i sina sociala medier.

Inkludera ditt företag i en inflytelserik och ansvarsfull skara!

Som samarbetspartner till HSR rf med sitt konkreta miljövårdsarbete tar företagets miljöansvar steget från att vara en strategi på pappret till att omsättas i praktiken. Om ditt företag vill stödja Håll Skärgården Ren rf:s inflytelserika arbete, ta kontakt med vår medelanskaffningschef **Anna-Leena Mitro**.

Anna-Leena Mitro
rfn 040 189 6406
anna-leena.mitro@pssry.fi

8

8. Finns din favoritö med i Makias samarbetskollektion sommaren 2022?

Östersjön har alltid varit väldigt viktig för Makia, eftersom havet är en del av vårt dagliga liv. Makia har tillsammans med HSR tagit fram säsongens Håll Skärgården Ren rf-kollektion. En betydande del av intäkterna från den går till föreningens arbete för renare vattendrag och miljömedvetenhet. I år kompletterades kollektionen med bland annat en Utö-jacka, en Jurmo-väst, en rutig Sandholm-tröja och en Forby-mössa. Se hela kollektionen i Makias webbshop makia.com eller hos närmaste återförsäljare.

/Makia

BLI HÅLL SKÄRGÅRDEN REN RF:S MÅNADSGIVARE MED SÅ LITE SOM EN TIA I MÅNADEN ELLER KOLLA IN VÅRA ANDRA SNYGGA ALTERNATIV FÖR ATT BIDRA TILL RENARE VATTEN:

PIDASAARISTOSIISTINA.FI/LAHJOITA

INSAMLINGSTILLSTÅND RA/2020/327

Hej båtfarare, hålls på kartan!

Vi på Poutapilvi vill underlätta vardagen för människor och skapa fungerande digitala lösningar för alla som rör sig på vattnet.

Med vår implementerade Sälle-karta kan du enkelt navigera till alla Sälle-tjänstpunkter, som finns överallt runt om i Finlands havs- och sjöområden.

Lägg enkelt Sälle-tjänstpunkter till din startskärm på telefonen via adressen www.sallekarta.fi

Inspelningen av filmen *Sieniretki* på Skärgårdshavet sommaren 2021 var ett drömjobb för Martti Suosalo som trivs vid vattnet.

Havens Martti

Text: Ida Sandberg

Skådespelaren Martti Suosalo är en verklig havsmänniska. Vilken avkrok av världen han än besöker så vill han komma nära havet. Oavsett om det handlar om semester eller en arbetsresa.

Våras var Suosalo på turné i Sverige med pjäsen *Voi Luoja!*, och hade då tre lediga dagar i Göteborg, där han beslöt sig för att åka runt med en förbindelsebåt och bekanta sig med Göteborgs fantastiska skärgård. När han reser vill han alltid ta reda på var han är och hur platsen i fråga har kommit till.

–Jag befann mig på förbindelsebåtens däck, andades in havsluft, betraktade de vackra öarna och samlade kraft inför turnén. Där är skärgården genast av det karga och steniga slaget. Nordsjön är ganska nära. Vindarna är hårda, vilket gör att träden växer låga. Och i Göteborg frossade jag också loss som en galning på skaldjur, ostron, kräftor och humrar, berättar Suosalo.

Förra sommaren fick han ett verkligt drömjobb. Filmen *Sieniretki* spelades in i Åbo skärgård, där han åkt båt ända sedan barndomen och numera också ägnar sig åt stugliv. Sommaren rymde 25 riktigt varma dagar och den fantastiska naturen i skärgården kring Kasnäs blev mycket välbekant under inspelningarna. När

”Man måste respektera naturen och får inte trotsa den.

man filmar i skärgården märker man också hur utlämnad man är åt naturen. Om det till exempel blir dimma, blir det verkligen dimmigt.

–Dimman kom alldeles mitt i en tagning, när vi var på Klovaskär norr om Bengtskär och filmade en slags monolog jag hade. Plötsligt kunde jag inte längre se kameran och jag tänkte att har man nu använt sig av någon rökeffekt, men bara inte berättat det för mig. Sedan sa kameramannen att vi inte kan filma längre. Vi bestämde ändå att dimman skulle passa bra i en annan scen, så vi flyttade hastigt alla sakerna dit och sen filmade vi en scen där det lämpade sig utmärkt med dimma, berättar Suosalo.

Han påpekar att man måste vara vän med naturen. Man måste respektera den och får inte trotsa den.

–Förr i tiden, på 80-talet, när det inte fanns några navigatörer, var det ganska spooky när dimman kom. Jag hade en liten segelbåt, där motorn inte fungerade, så det var nog ganska spännande att vara där på Porkalafjärden i dimman och plötsligt höra ett stort fartyg tuta och se en väldig Sverigebåt glida förbi. Dimman är inte att leka med, den är nästan värre än stormar, säger Suosalo.

Suosalo tycker att Östersjön är ett mycket behagligt hav, bland annat på grund av dess salthalt. Vattnet i Östersjön är varken för salt eller för sött. Om vi bara skulle lyckas hålla det rent.

–Jag skulle tro att salthalten påminner om procenten i den saltlösning som ges på sjukhus. Åtminstone tror jag att den ligger närmare den än oceanernas salthalt. Den är på något sätt naturlig. När man simmar i Östersjön behöver man inte nödvändigtvis gå och skölja av sig genast, men när man simmar i en ocean så lossnar det snart stora vita saltflagor från huden, funderar Suosalo.

Båtliv från far till son

Suosalo har rört sig med båt sedan 60-talet. Hans barndomsfamilj hade en segelbåt som såldes när familjen flyttade från Uleåborg till Åbo efter pappans arbete. I Åbo skärgård skaffade vi en folkbåt, som vi var ute med ibland två veckor i sträck: två barn, föräldrarna och hunden. Nuförtiden rör sig Martti med den segelbåt som han äger tillsammans med filmregissören Matti Ijäs och skådespelaren Vesa Vierikko, med folkbåten, med förbindelsebåten som går till stugan och med segeljolle. Suosalo har lärt sig segla dels på egen hand och dels under sin fars handledning. Hans pappa lärde sig i sin tur segla av sin egen far.

–Känslan för segling har jag haft sedan barndomen, när pappa lät mig sitta vid rodet. Det är jag honom tacksam för. Det bästa med att segla är den enorma frihetskänslan när vinden tar tag i seglet och börjar föra iväg båten. Det är väldigt fint, en slags känsla av samhörighet med något. Det

är något som man nog blir beroende av, berättar Suosalo. Suosalo har inte satt någon press på sina egna barn att de ska segla, men hans son har blivit en ivrig seglare.

–Man känner genast igen en skeppare när man sätter honom vid rodet: antingen förstår han sig på vinden eller så inte. Iivari fattade det direkt. Han har ju nog varit såpass mycket med ute på sjön. Han var ute och seglade med vår gemensamma båt tillsammans med mig, Matti och Vesa när

Martti Suosalos favoritvattenområden i Finland:

Åbo skärgård

“Där är fantastiskt att vara ute med båt, för där finns så många öar där man kan ta i land och man kan alltid välja en skyddad plats. Fina ställen är bland annat Åvensör, Högsåra, Öro, Vänö, Björkö, Fiskö, Jurmo och Utö.

Utanför Helsingfors

“I Helsingfors har vi en fin skärgård på bara en armlängds avstånd. Till exempel Sveaborg, Villinge, Flisholmen eller Skanslandet är ställen dit man kan göra snabba dagsturer. Förr i världen hade man alltid en väldig fart för att komma bort från Helsingfors, vanligen västerut. Nu funderar man varför man skulle behöva stressa iväg härifrån.

Kanotrutter på Kimminge älv och Ivalojoiki

“Jag åkte med kanot nedför bland annat Kimminge älv och längs Ivalojoiki från Kuttura till Tolonen i oktober. Ställen med lugnare vatten var tillfrusna. Det var nog en spännande och lite skrämmande upplevelse.

Gå på svamptur i biosalongen och stöd samtidigt HSR rf:s arbete!

Sieniretki, med manus av J-P Siili, är en kompis-komedi om två vänner (Martti Suosalo och Ville Myllyrinne) och deras tripp till en stuga i skärgården, där en dubbelbokning av inkvarteringen får veckoslutsplanerna att stranda. Filmen *Sieniretki* som har filmats i Åbo och Åbo skärgård har premiär i hela landet den 30 september 2022. För varje såld biobiljett doneras 10 cent till Häll Skärgården Ren rf.

vi i hård vind var på väg från Erstan mot Gullkrona. Vesa, som den smarta pedagogen är, sa åt honom att kom nu hit och testa ta pinnen en stund. Iivari slog hastighetsrekordet på den resan, fast det var första gången som han seglade i så hårt väder, berättar Suosalo.

Suosalo njuter också av att segla ensam, för då behöver han inte bry sig om något annat än sin egen säkerhet. Eftersom han är en omtänksam person känner han skepparansvaret väga tungt när familjen är med ombord.

–Då blir jag kanske alltför försiktig. När jag är ensam är jag inte rädd för något och kan åka vart som helst.

Från hav till stuga

Efter att ha prövats hårt av vädret till havs har Suosalo så småningom också upptäckt sin inre stugmänniska, trots att han och hans familj aldrig riktigt har varit några sådana.

–När jag har seglat har jag undrat över hur länge jag manne orkar med det här i den här formen. Det är ofta kallt och regnigt väder. Det är blött överallt och motorn fungerar inte. Jag minns en gång när jag gled förbi en stugstrand med min båt och såg en ångande person komma ut ur bastun med en ölfaska i handen för att sedan eventuellt vara på väg in i den torra stugan för att äta. Jag funderade då att nog skulle ju det där också vara trevligt, men då på 80-talet var det inget jag hade råd med, berättar Suosalo.

Nuförtiden kan han själv stå på stugstranden och titta på seglare som kryssar förbi, för 2014 skaffade Suosalo med familj en sommarstuga i Åbo skärgård. Han tillbringar gärna tid i naturen ute på stugan, för skådespelarens arbete gör att hjärnan jobbar 24 timmar om dygnet och det är viktigt att också rensa den ibland. Ett ställe som tillåter det här är den egna stugan och den omgivande skärgårdsnaturen.

–Det är alltid en sådan där kathartisk upplevelse när man för första gången efter att isarna gått åker ut till stugan. Alla de eteriska dofterna från träden och växterna, de små martallarna på de grå klipporna samt doften, fukten och saltan från havet. För mig är det en sådan syn och sinnesupplevelse som på sätt och vis är renande. Naturen gör gott för vårt fysiska väsen och därigenom även för själen. Allt hänger ju ihop, konstaterar Suosalo.

Från skumskägg till upplyst

Suosalo har under årtiondena sett hur vattnet i Östersjön blivit allt grumligare till följd av ökande miljöproblem och hur vindarna blivit kraftigare i takt med att klimatet förändrats. När jag var barn var en av höjdpunkterna under båtresan att glida fram genom det skumberg som bildades av utsläppen från cellulosafabriken i Uleåborg på väg mot Tervasaari, där familjens båtplats låg.

–Skummet nådde upp till båtens kanter. Man kunde plocka upp det med händerna och göra ett skägg åt sig. Man förstod ju inte då att det var någonting hemskt, säger Suosalo.

I övergången mellan 60- och 70-talet började lyckligtvis miljöupplysningen öka både i skolorna och i samhället i övrigt och nu är människorna mer medvetna när det gäller att sortera sina sopor och tömma

septiktanken vid sugtömningsanläggningar. Han är också tacksam över att Finland har långa traditioner när det gäller naturvårdsarbete och över allt det som naturvårdarna fått till stånd genom historien. Suosalo uppmuntrar också läsarna av tidningen Sälle att dela med sig av sin miljökunskap, men på ett smart sätt och utan att vara anklagande.

–Det lönar sig att sprida informationen. Men det lönar sig inte att vara anklagande och predika. En besserwisseraktig attityd irriterar dem som ännu inte är helt och hållet medvetna. Man måste ta upp saker på ett klokt sätt. Annars blir den andra parten irriterad och sedan är diskussionen över. Det måste vara en ömsint styrning, berättar Suosalo.

I det rådande osäkra världsläget känns planeringen av sommarens båtresa avlägset ännu när den här intervjun görs. Men någonting har Suosalo ändå planerat för den kommande sommaren.

–Vi ska se om folkbåten hålls flytande, i så fall kommer jag mestadels att vara ute med den. Jag tycker om att vara på stugan, gå i skogen och göra små båtutflykter till öar i närheten. Med kompisbåten ska vi göra en 60-årsresa, troligen till Sverige eller Estland. Vi har planer, men man vet aldrig vad som händer. Men man kan alltid drömma och planera. **S**

Benjamin Ilmoni

”Det är alltid en sådan där kathartisk upplevelse när man för första gången efter att isarna gått åker ut till stugan.

GÖR GOTT FÖR DIN HY & MILJÖN

Tillsammans för renare vattendrag

NIVEA fungerar som samarbetspartner till Håll Skärgården Ren rf och stöder det viktiga arbetet för en ren skärgårds- och insjönatur.

nivea.fi

Signaler

Pekka Tuuri

Undervattensfotograf | [f Vedenalainen Suomi](#)

Text: Veera Säilä Illustration: Arto Vesterinen

Vad betyder naturen för dig?

För mig är naturen en fristad som ger lugn. Jag rör mig huvudsakligen ensam i vattennaturen, och människornas värld och det sociala livet hamnar då i bakgrunden – naturupplevelsen är så intensiv.

När jag dyker går min hjärna i överlevnadsläge och allt ovanför ytan glöms bort. Det här händer trots att jag vet att dykningen är mycket säker. Jag upplever naturen som stark och kraftfull. Den ger mig en känsla av kontinuitet. Individer och kanske hela arter dör, men den kollektiva naturen lever vidare.

Din favoritplats bland finländska vattendrag?

Skärgårdshavet är det vackraste av våra hav. Där finns vår rikaste vattennatur och vårt klaraste havsvatten. Tusentals öar och skär bildar ett landskap som samtidigt är både öppet och detaljrikt. De otaliga stränderna hör också till skatterna i vår vattennatur. I Finland finns nästan all vattennatur i grunt vatten, i allmänhet i närheten av stränderna. För en fotograf känns Skärgårdshavet nytt och fräscht, eftersom det är relativt

svårtillgängligt. Den höstliga båt färden i Skärgårdshavet är en av årets höjdpunkter.

Vilket missförhållande i fråga om miljön skulle du vilja uppmärksamma mer?

Det har varit mycket tal om eutrofieringen, dvs. övergödningen. Och det är ju nog det största problemet för vårt havsvatten. Mindre känt är det faktum att övergödningen syns och påverkar allra mest på botten. Största delen av året är botten täckt av trådalger som kväver en stor del av allt annat liv.

Ditt löfte till naturen

Jag lovar att röra mig i naturen på ett respektfullt sätt. Jag ser till att hålla mitt eget miljöavtryck litet. Jag lovar att genom mina fotografier vara en icke-kommersiell ombudsman för den finländska vattennaturen.

Vems signaler skulle du vilja höra i nästa nummer av Sälle?

Jag är intresserad av sjöfartsrådet **Juha Nurminens** tankar. **S**

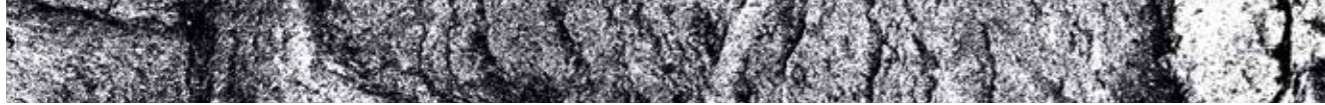

DONERA TILL SMÜTSIGA JOBB

Håll vattnen rena genom att donera till smutsiga jobb!

BLI HÅLL SKÄRGÅRDEN REN RF:S MÅNADSGIVARE MED SÅ LITE SOM EN TIA I MÅNADEN ELLER KOLLA IN VÅRA ANDRA SNYGGA ALTERNATIV FÖR ATT BIDRA TILL RENARE VATTEN: [PIDASAARISTOSIISTINA.FI/LAHJOITA](https://pidasaaristosiiistina.fi/lahjoita)

✓ På Sälles kompass

Utfärdshamnarna stärker vattenturismens ekologiska hållbarhet

Text: Terhi Takkinen

På Häll Skärgården Ren rf:s verksamhetsområde för Insjöfinland inleds omfattande projekt för att utveckla nätverket av utfärdshamnar. När den inhemska turismen ökar är det viktigt att utfärdsrutterna koncentreras till den färdigt utbyggda infrastrukturen för att vi ska kunna garantera att vår unika insjönatur bevaras för kommande generationer.

HSR rf:s Marko Kelokaski trivs med underhållsarbetet i utfärdshamnarna. Han arbetar inom Birkalands vattenområde, på Näsijärvi och Pyhäjärvi.

Birkalands nätverk av utfärdshamnar utvecklas

Häll Skärgården Ren rf och Ekokumppanit Oy byggde förra hösten tillsammans nya eldstäder och lider på Saunasaari och Lehtisaari i Pyhäjärvi. Ingendera platsen har tidigare haft någon uppbyggd infrastruktur för friluftsliv.

HSR rf:s nya samarbetspartner Ekokumppanit Oy är ett icke-vinstdrivet aktieföretag som ägs av Tammerfors stad, Tampereen Vesi Oy, Tampereen Sähkölaitos Oy och Pirkanmaan Jätehuolto Oy. Bolaget har i uppgift att främja åtgärder för en hållbar utveckling i Tammerfors.

–Efter flera olika projekt började jag vid Ekokumppanit 2017, då Tammerfors friluftstjänster fick ett snabbt uppsving. Då fanns det t.ex. inte en enda officiell brasplats för friluftsliv, och nu, i början av 2022, har vi sammanlagt 21 stycken, berättar Petri Mäkelä, som är chef för friluftstjänsterna vid Ekokumppanit Oy.

Utfärdshamnarna på Saunasaari och Lehtisaari, som nu fått nya konstruktioner, är besöksmål som stöder den paddlingsrutt som etablerats i Pyhäjärvi. För finansieringen av dessa och andra objekt stod miljöministeriets projektfinansiering för rekreationsrutter samt Tammerfors stad. För att finansiera objekten har Tammerfors stad utarbetat ett program för utvecklingen av friluftslivet för åren 2021–2025, som syftar till att Tammerfors friluftsinfrastruktur ska hålla en utmärkt nivå i slutet av utvecklingsperioden.

–Framöver är avsikten också att bygga torrtoaletter på öarna, till båtfararnas och paddlarnas stora glädje. Vårt mål är att inom en nära framtid avsevärt förbättra infrastrukturen på sjöarna nära Tammerfors, och här är samarbetet med HSR rf viktigt. I samarbetet mellan staden och HSR rf koncentreras byggandet, underhållet och skötseln i samma händer, berättar Mäkelä.

Också HSR rf:s distriktschef Katriina Murto är glad över det inledda samarbetet.

–Samarbetet med Ekokumppanit höjer servicenivån i Birkalands utfärdshamnar. I och med samarbetet hoppas vi att vår förening ska bli mer känd i området och medlemsantalet öka, vilket skulle göra det möjligt att öka vår verksamhet.

Nytt lider och ny brasplats på Pyhäjärvi i samarbete med Ekokumppanit Oy.

Petrosaari i Sulkava var med i beredningsprojektet inför istandsättningen och grundförbättringen av utfärdshamnarna.

HSR rf:s däcksperson Marko Kelokaski har i drygt tre år skött underhållet i utfärdshamnar i Birkaland, huvudsakligen på Näsijärvi. Kelokaski, som också jobbar som vildmarksguide, trivs med jobbet. Den som är född i Nyslott har inte kunnat undgå att vara ute på sjön. Han ägnar sig åt rodd och fiske och har rört sig till sjöss med alla slags farkoster.

–Jag såg en artikel i tidningen där man diskuterade istandsättningen av friluftsområdena. I artikeln nämnde Petri att paddlingslederna skulle utvecklas och då greppade jag luren och ringde upp honom. Jag erbjöd min hjälp och vi började byggandet vid två objekt. Med HSR rf:s Buster transporterade vi material till öarna från mynningen av Pispala flottningstunnel. Slutligen förde jag också ett par kubikmeter vedklabbar till bägge lidren, beskriver Kelokaski höstens arbete.

Saimens utfärdshamnar redo för det egentliga istandsättningsprojektet

Häll Skärgården Ren rf:s beredningsprogram som syftar till istandsättning och grundförbättring av Saimens utfärdshamnar inleddes förra våren och avslutades vid årsskiftet. Bakgrunden till projektet är att det har funnits en önskan om att hålla kvar utfärdsplatserna i landskaps- och kommunplanerna, och de löpte nu risk att falla bort på grund av sitt dåliga skick. Inom ramen för beredningsprojektet kartlades konstruktionerna i 37 utfärdshamnar i fem kommuner och städer: S:t Michel, Nyslott, Juva, Puumala och Sulkava och det utarbetades planer för hur man ska kunna uppdatera dem till nutida standard.

Avsikten med beredningsprojektet var att initiera ett egentligt istandsättningsprogram. Beredningsprojektets kostnadskalkyl var 85 440 €. Stöd för projektet har fåtts från anslagen för självständig utveckling i landskapet och finansierare är Södra Savolax landskapsförbund och de medverkande kommunerna.

–Att ha ordentliga utfärdshamnar är ett hållbart sätt att göra Saimenturismen mer attraktiv. Beredningsprojektet och den egentliga istandsättningen lägger grunden för mångsidiga fritidstjänster och underhåll av konstruktionerna samt stärker turismens ekologiska hållbarhet. Utfärdshamnarna utgör besöksmål i närnaturen för de lokalt bosatta och de kan också nås på miljövänliga sätt, genom rodd eller paddling. Till vissa kan man rentav ta sig till fots eller med cykel, sammanfattar HSR rf:s distriktskoordinator Veli-Matti Hartikainen som är projektchef för utfärdshamnsprojektet.

Den egentliga istandsättningen bereds tillsammans med projektfinansierarna och kommunerna. Målet är ett 2–3-årigt projekt som är tänkt att inledas våren 2022. Man önskar att alla de kommuner som deltagit i beredningen skulle komma med och att så många som möjligt av de hamnar som kartlades inom ramen för beredningsprojektet nu skulle istandsättas. Beredningsprojektet utmynnade i en kostnadskalkyl för det egentliga projektet som uppgår till drygt en och en halv miljon euro. Målet är att på en gång få till stånd ett tidsenligt och tryggt nätverk av utfärdshamnar med en enhetlig profil som skulle berika Saimens turisminfrastruktur. **S**

Sälles ansikten

Text: Veera Säilä

Katriina Murto, distriktschef för kusten och Birkaland och ansvarig för Sälle-hamnprogrammet.

Vad är det viktigaste målet med ditt arbete?

Mitt viktigaste mål är att miljökonsekvenserna av dem som rör sig till sjöss ska hålla sig så små att vi även i fortsättningen ska kunna röra oss på våra fantastiska vatten lika fritt som nu.

Vad är det bästa och mest utmanande med ditt arbete?

Det bästa är att arbetet är så mångsidigt, att jag genom konkreta åtgärder får påverka hur vattenmiljön mår och att jag har världens bästa arbetskamrater med en fantastisk arbetshumor. För det behövs verkligen ibland i det här jobbet!

På sjön ställs man ibland inför variabler som man inte kan påverka eller förbereda sig inför. Då måste man snabbt ta till en alternativ plan eller improvisera.

Din favoritplats bland finländska vattendrag?

Skärgårdshavet är det som jag är mest bekant med och i all sin mångsidighet är det kanske därför mitt favoritställe. Det finns väldigt många fina vattendrag i Finland och jag är lyckligt lottad när jag på arbetets vägnar har möjlighet att få bekanta mig med dem. Jag är också intresserad av Lapplands vildmarksälvar och -sjöar.

Berätta något roligt minne från arbetet.

Jag har hur många roliga minnen som helst från åren som gått. De flesta hänför sig till arbetsresor med servicefartyget och den situationskomik som är förknippad med det "smutsiga arbetet".

Vad har du för fritidsintressen?

Jag är på stugan tillsammans med familjen, ägnar mig åt båt- och friluftsliv och pysslar på gården.

Hälsningar till dem som rör sig på vattnet:

Låt oss alltid ta hänsyn till naturen och varandra. Låt oss använda sopstationerna och utedassen på rätt sätt. Genom vårt eget agerande kan vi se till att det hålls rent och trivsamt kring servicepunkterna.

Ditt motto?

Allt har en tendens att ordna sig.

HSR rf har två effektiva distriktschefer: Katriina och Eeva. De blir inte handlingsförlamade ens i överraskande situationer och är inte rädda för att ta sig an "smutsiga arbeten" ute på fältet. Båda motiveras av ett driv att hålla kulturen av friluftsliv till sjöss levande.

Eeva Taimisto, distriktschef för Saimen och Päijänne.

Vad är det viktigaste målet med ditt arbete?

Jag talar ofta om en kultur av friluftsliv till sjöss, dvs. om hur vattenvägarna och rekreationen vid vattnet har varit viktiga för oss genom tiderna. Mitt viktigaste mål är att göra det här möjligt och trygga Insjöfinlands unika nätverk av utfärdshamnar både nu och i framtiden.

Vad är det bästa och mest utmanande med ditt arbete?

Det viktigaste är arbetsmiljön, att arbetet är så konkret och lösningsorienterat. A och o är också de fantastiska arbetskamraterna och arbetet tillsammans med hamnar, kommuner och myndigheter.

Det som är utmanande är att verksamhetsområdena är så stora. När det händer överraskande saker på olika ställen samtidigt räcker resurserna inte nödvändigtvis till. Jag önskar att de som besöker utfärdshamnarna skulle vara både företagsamma och tålmodiga.

Din favoritplats bland finländska vattendrag?

Pielinen är fantastisk, på Päijänne är min favoritutfärdshamn Virtosaari i Asikkala, och på Saimen är Puruvesi, Kolovesi och Luonteri de vattenområden jag tycker bäst om.

Berätta något roligt minne från arbetet.

Under årens lopp har jag haft flera underbara möten i utfärdshamnarna – speciellt barnen och barnfamiljerna gör mig alltid glad. Det som får mig att skratta är tokiga, men harmlösa incidenter. Till exempel när jag en gång skulle reparera ett utedass och skruvade fast handsken och hela handen stadigt i sittbehållaren.

Vad har du för fritidsintressen?

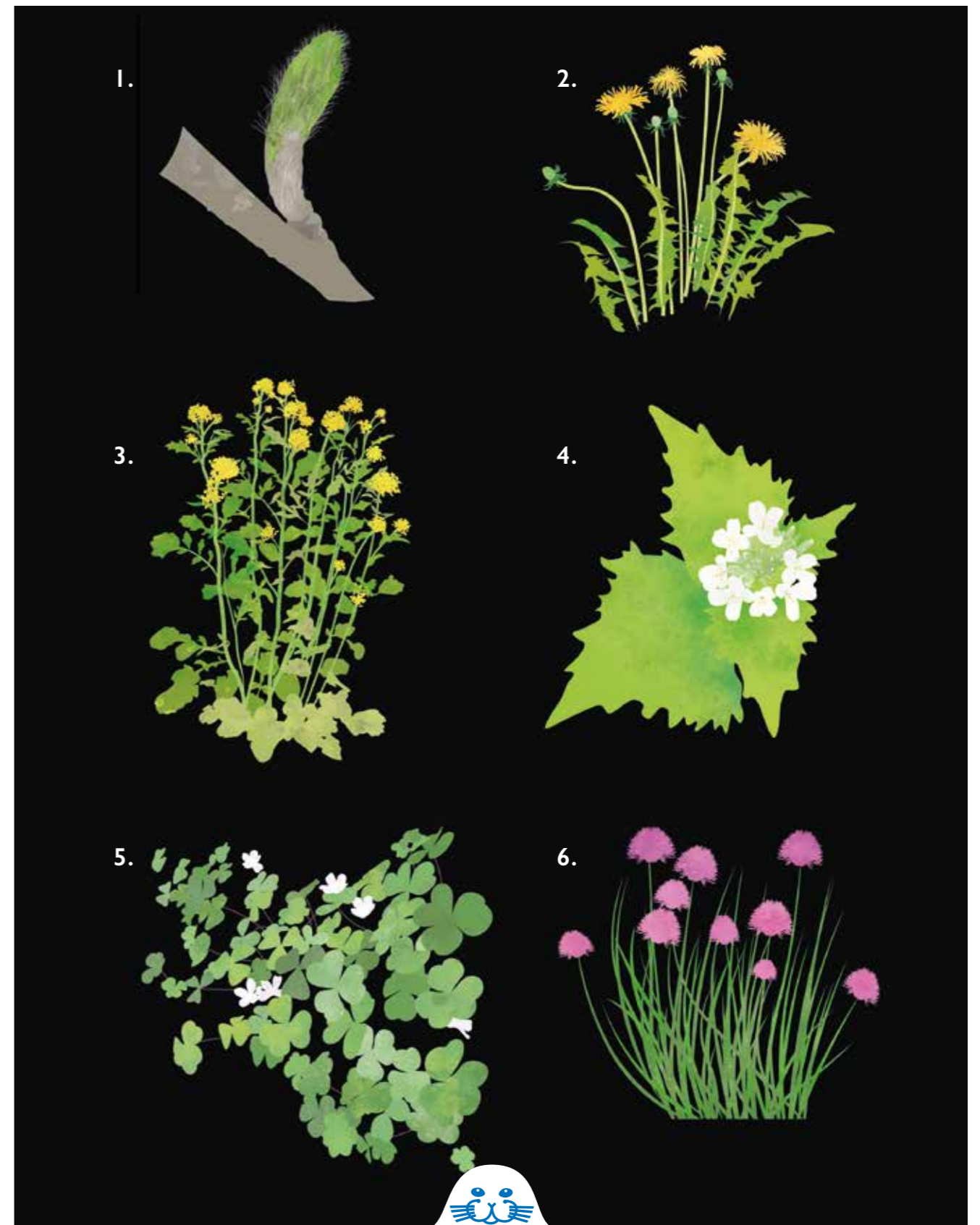
Läsning, promenader, handarbete, mat och "skogshäng" är saker jag tycker om att göra året om. "Säsongs hobbyer" är båt- och stugliv samt svamplockning. Den här våren går jag på kurs för att lära mig mer om vilda örter.

Hälsningar till dem som rör sig på vattnet:

Säkert och städat – med respekt för naturen och medmänskorna. Och kom ihåg att njuta!

Ditt motto?

Jag älskar inte människan mindre utan naturen mer.

KÄNNER DU IGEN?

Vilda örter

Svaren finner du på sidan 28. Ta en titt på samma sida där vi, som en del av artikelserien Det vattnas i munnen, tipsar om goda recept med vilda örter!

I Sälles sällskap – hälsningar från fältet

/HSR rf

Det toalettavfall som en person producerar under en enda dag kan, om det kommer ut i vattendraget, ge växtpotential för 2,5 kilo alger. / Lägg till Sälle-kartan på din telefons startskärm innan du kastar loss från bryggan!

Puh, det lättar!

Text: Veera Säilä

När båtens septiktank är full är det bäst att öppna Sälle-servicekartan och ställa in kursen mot närmaste sugtömningsstation. En av de viktigaste sakerna som båtfararna kan göra för att minska näringsutsläppen är att se till att toalettavfallet hamnar där det ska. Men hur utför man en lyckad septiktömning?

HSR rf:s medlemmar har ungefär 30 flytande sugtömningsstationer till sitt förfogande, både till havs och på insjövattnen. Dessa hittar du på föreningens Sälle-karta som är anpassad för mobilbruk: roopekartta.fi. Kartan informerar om huruvida stationen är i bruk eller i olag eller ifall den servas som bäst. På kartan finns också en åskådliggörande bild på stationen. Med hjälp av kartan kan man också filtrera och söka efter annan Sälle-service, t.ex. hamnar som har insamling av bioavfall eller t.ex. diskplats.

Det finns många slags sugtömningsanläggningar med olika slags utrustning. Därför är det alltid viktigt att läsa instruktionerna innan man använder en anläggning.

Så här fungerar de vanligaste anläggningarna:

1. Öppna korken till båtens sugtömningsöppning.
2. Ta bort slangrullen helt och hållet från hållaren.
3. Tryck in pistolen i ändan av slangen ordentligt på plats i öppningen och se till att den hålls där under hela tömningen.
4. Öppna ventilen i handtaget genom att vrida spaken i slangens riktning.
5. Sätt igång pumpen. Om anläggningen inte är eldriven måste septiktanken tömmas genom manuell pumpning.
6. Sug till sist upp lite rent havs- eller sjövattnen i slangen så att den är ren när nästa användare tar vid! Det är bra att lämna lite vatten i pumpen så att det inte kommer in luft i den.
7. Stäng munstycket genom att vrida spaken tillbaka i tvärläge och sätt slangen i hållaren.
8. Stäng av anläggningen. En del pumpar är tidsinställda och stänger automatiskt av sig själva.

Obs! HSR rf:s sugtömningsanläggningar får enbart användas för tömning av septikvatten. Insamlingssystemet klarar inte av t.ex. slagvatten eller avfall från kemiska toaletter.

Om tömningen inte fungerar lönar det sig att kontrollera följande:

1. Är båttankens luftningsrör säkert öppet?
2. Ansluter båtens tömningsöppning och pumpens munstycke tätt mot varandra och inget har hamnat i kläm där emellan?
3. Är behållarens övriga kopplingar i skick?
4. Går det att suga upp vatten ur havet eller sjön? Om anläggningen utan problem klarar av att suga upp havs- eller sjövattnen ligger felet sannolikt i båtens system.

Om anläggningen ändå inte funkar trots att du felsökt och gått igenom alla punkterna på listan, meddela den instans som ansvarar för anläggningen. Du noterar väl att det här kan vara t.ex. kommunen eller hamninnehavaren eller Häll Skärgården Ren rf.

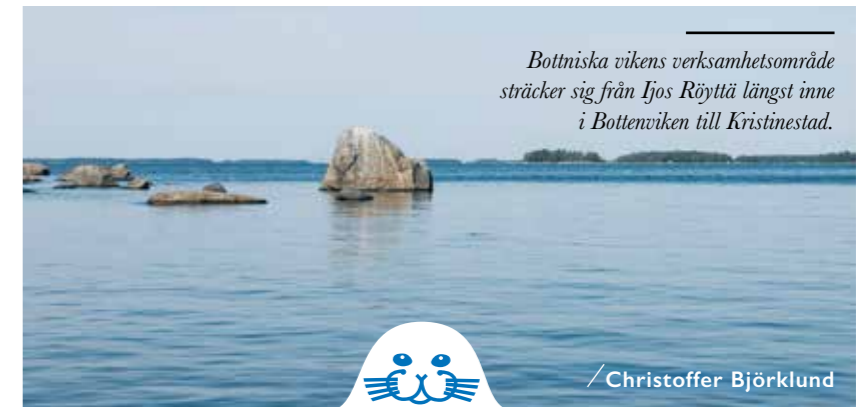
På HSR rf:s webbplats hittar du mer information om övergödningen av vattendragen och sugtömningsstationerna samt svar på andra vanliga frågor vi får sommartid: hallskargardenren.fi **S**

Äntligen finns alla sugtömningsstationer i Finland på en och samma karta

Text: Veera Säilä

I november öppnades en tjänst som länge efterfrågats bland sjöfararna. Den samlar information om alla sugtömningsstationer i Finland på en och samma karta. Kartan hittar du på adressen septit.net, och den har sammanställts på frivillig basis av Matti Lattu, som bl.a. har använt sig av HSR rf:s lista över föreningens egna stationer samt sådana som ägs av kommuner och hamnar. Servicen tar i fortsättningen emot anmälningar om nya stationer eller sådana som tagits ur bruk och man kan rapportera in om huruvida stationer är i funktion eller inte. Septit.net kartlägger tillsammans med sina användare uppgifter om djupet vid sugtömningsstationerna. Mät djupet med din egen båts ekolod och meddela det i samband med tömningsrapporten. De flitigaste mätarna belönas i juni med en Septit.net-t-shirt. **S**

Bottniska vikens verksamhetsområde sträcker sig från Ijos Røyttä längst inne i Bottenviken till Kristinestad.

/Christoffer Björklund

Låt oss ta hand om Bottniska viken

Text: Veera Säilä

Servicefartyget M/S Roope-Botnia har länge varit aktivt på Bottniska viken, men i slutet av förra sommaren blev vi tvungna att ta det ur bruk. M/S Roope-Botnia ersattes med det mindre av de två Saimen-fartygen, för att vi skulle kunna slutföra arbetet i området. Även om fartyget i fråga inte är helt anpassat för förhållandena i Bottniska viken och man på Saimen är angelägen om att få det tillbaka, kommer det att ha hand om skötseln av Sälle-stationerna i Vasa skärgård även denna säsong.

För att man ska kunna röra sig till sjöss på ett hållbart sätt och det miljövärdande arbetet i anslutning till detta ska kunna skötas krävs det att även Bottniska viken får ett driftsäkert och tryggt fartyg. Den nya M/S Roope-Botnia kommer att vara föreningens nästa större ekonomiska utmaning, eftersom vi ännu inte återhämtat oss helt efter kostnaderna för anskaffningen av de nya fartygen till Saimen. HSR rf kommer nu verkligen att behöva stödet från sina nya och gamla företagspartners för att möjliggöra anskaffningen av ett fartyg till Bottniska viken.

HSR rf har anställt Jessica Åsbacka, som distriktskoordinator på deltid för Bottniska viken. Hon kommer att ha ett nära samarbete med båtklubbar och andra intressentgrupper i området och främja anskaffningen av det nya fartyget. **S**

En oförglömlig sommardag med strandtalko!

Text: Ida Sandberg

Bland det vanligaste skräpet som hittas på Finlands stränder är plastskräp och cigarettfimpar, som när de hamnar i vattnet sönderfaller till mikroplast. Cigarettfimpar innehåller dessutom många skadliga kemikalier. HSR rf:s strandstädningsprogram Snygg Beach uppmuntrar alla att ordna sina egna städtalkon på valfri plats. Förutom att man plockar skräp kan man också lätt rapportera in det skräp man samlat in med hjälp av Snygg Beach-appen. Rapporteringen ger oss viktig information om nedskräpningsläget på Finlands stränder och på så sätt kan vi förhindra nedskräpningen redan i ett tidigt skede. Tack för att du deltar! **S**

Så här ordnar du eget Snygg Beach-talko:

1. Välj en strand och markera ditt talko på kartan som finns på Snygg Beachs webbplats: snyggbeach.fi.
2. Ta med rengöringsutrustning (handskar, soppsår etc.) och påbörja städningen.
3. Rapportera insamlat skräp med Snygg Beach-appen, som kan laddas ner till både Android-telefoner och iOS.
4. Se till att skräpet tas hand om.

Rena vattendrag är en förutsättning för hållbart fiske

Taneli Väisänen, forsknings- och hållbarhetschef, Rapala VMC Oyj

Rapala VMC Oyj är ett företag grundat 1936 som ute i världen är mest känt för sina framgångsrika Rapala-wobbler. Förutom drag säljer företaget också andra fisketillbehör, såsom filéknivar, revar, kläder samt kastspön och fiskerullar via flera olika egna varumärken. Fiske är en av få hobbyer som är helt och hållet beroende av naturen och hur den mår. Utan välmående vattendrag är det svårt att fiska när det inte finns någon fisk att fånga.

”Fiske är en av få hobbyer som är helt och hållet beroende av naturen och hur den mår.

Det här är något som man vid Rapala är mycket medveten om. Därför har företaget gjort hållbarhet till en central del av sin företagsverksamhet. I synnerhet miljöansvar är viktigt för Rapala – vilket avtryck vi lämnar i vår miljö och vilken effekt det har på våra omgivande ekosystem. Klimatet och på sätt och vis också naturen är del av en global helhet, men var och en har ett eget personligt ansvar för att se till att säkerställa naturens välmående också i framtiden. Å andra sidan har en enskild individ sällan någon stor möjlighet att påverka globala fenomen. Därför är det viktigt att såväl företag som privatpersoner samarbetar för att lösa globala utmaningar.

En av hörnstenarna i Rapalas hållbarhetsstrategi är både det interna och det externa samarbetet. Utan vårt välfungerande och dynamiska Rapala VMC-team skulle vi inte klara av att nå vårt mål att vara världens ledande ansvarsfulla fiskeredskapsföretag senast 2024. Det externa samarbetet är lika viktigt för oss och inkluderar bland annat att tillsammans med våra kundnätverk ordna kampanjer med hållbarhetstema. Samtidigt vill vi också nätverka med sådana aktörer som på heltid jobbar med att ta hand om finländska vatten-

Bild:
Lasse Simpanen

drag. Håll Skärgården Ren rf var ett naturligt val som Rapalas samarbetspartner 2021. Vi kunde snabbt konstatera att det arbete som HSR rf gör för renare hav och vattendrag är något som vi på Rapala uppskattar stort.

Vårt samarbete förra året var småskaligt, men inkluderade evenemang som var mycket intressanta för oss, såsom anordnandet av ett Snygg Beach-talko i Tölövikens i Helsingfors för de anställda vid vårt huvudkontor. Det var också mycket intressant att ombord på fartyget Roopetar få bekanta sig med HSR rf:s verksamhet på Päijänne och Vesijärvi. I samband med detta fick vi konkret bevittna hur HSR rf tar hand om våra insjöar och håller utfärdshamnarna städade. Efter talkot konstaterade många av våra anställda att det här delvis ”osynliga” arbetet är mycket viktigt, eftersom det är först när det lämnas ogjort som folk vaknar till. Så här borde det förstås inte vara, utan alla borde ta ansvar och se till att sopor och avfall hamnar där de hör hemma.

I år är Rapala HSR rf:s huvudsamarbetspartner och vi förenar våra krafter bland annat i en miljöansvarskampanj som publiceras i sommar. **S**

SÄLLE TIPSAR

Förnuftigt och ansvarsfullt till sjöss

Text: Finlands Simundervisnings- och Livräddningsförbund rf (FSL)

Simkunnighet och goda vattensäkerhetsfärdigheter ger människorna frihet att tryggt röra sig till sjöss och vid vattnet – genom hela livet. Alla har rätt att njuta av vattnet. De viktigaste säkerhetsfaktorerna till sjöss är sunt förnuft, att förbereda sig på rätt sätt och att ha rätt utrustning.

1. Använd alltid flytväst när du rör dig till sjöss. Flytväst ökar markant dina möjligheter att klara dig om du hamnar i vattnet och gör det också lättare att söka efter och rädda personer som hamnat i vattnet.
2. Kontrollera att din farkost är sjöduglig och har rätt utrustning. Utrustningen ska vara anpassad efter båtens storlek, antalet passagerare och förhållandena.
3. Kom ihåg det sunda förnuftet och förmågan att göra klara avvägningar – rätt attityd skapar trygghet. Var uppmärksam på andra som rör sig till sjöss och undvik onödiga risker.
4. Alkohol hör inte hemma på sjön. Också i nyktert tillstånd kan det vara utmanande att agera i en nödsituation, om man är berusad kan det rentav vara omöjligt. I berusat tillstånd ökar också risken för olyckor.
5. Gör en lägesbedömning innan du ger dig ut på vattnet. Bekanta dig med väderrapporterna innan du ger dig ut och följ under färden aktivt med hur vädret utvecklas.

Sälle-tipset gavs av Finlands Simundervisnings- och Livräddningsförbund rf (FSL). FSL är en utbildnings- och informationsorganisation som har som målsättning att främja simkunnighet, vatten- och issäkerhet samt därmed relaterade omständigheter.

Tillsammans är vi starka

Årtag över Atlanten för Östersjön

Text: Veera Säilä Bild: Atlantic Campaigns Pennybird

De finländska galenpannorna Markus Mustelin och John "Jolle" Blässar skrev historia med sin rodd över Atlanten. Äventyret var inte bara en resa från Kanarieöarna till Karibien, utan också en inre resa för att testa sig själv och sina yttersta gränser. Vad är det nu som männen i första hand minns från sitt äventyr och har de fortfarande lust att ge sig ut på sjön i sommar?

Mustelin och Blässar, som gick under lagnamnet Two Rowing Finns i världens mest krävande roddtävling, the Atlantic Challenge, tog hem en överlägsen seger i parroddsklassen. Tävlingen startade den 12 december från Kanarieöarna och de sista årtagen mot Antigua i Karibien tog duon 41 dagar senare, den 22 januari.

Det här var 17:e gången som männen korsade Atlanten, men det som gjorde den här gången unik var att de tidigare överfarterna gjordes med segelbåt. Nu rodde man dygnet runt en 7 meter lång och 1,3 meter bred båt genom vågorna.

Ett sömnunderskott var oundvikligt, eftersom man i det heta vädret i värsta fall lyckades sova bara en halvtimme i taget. Förutom att sova var det mycket annat som också skulle hinnas med under viloskiftet: att tvätta sig, utföra underhållsarbeten på båten, hålla kontakten med folk i land och så att äta. För att spara in på båtens vikt bestod måltiderna av torrproviant.

–Några gånger kom väggen emot, ett tillstånd av total utmattning. I en sådan situation är det sådant som att kompisen erbjuder en extra vilostund, rätt näring och tanken på familjen som väntar bakom mållinjen som fick en att orka fortsätta, beskriver Jolle.

–Trots sömnbristen och den fysiska utmattningen anpassade vi oss till vaktskiftet till havs och kunde också njuta av överfarten. Tävlingen var en fin erfarenhet av hur det är att vara isolerad en lång tid till havs och hur lite man egentligen behöver för att klara sig, tillägger Markus.

Haven har olika karaktär

Stämningen på Atlanten är annorlunda. På Östersjön är sommarnätterna ljusa, medan det på Atlanten är mörkt 12 timmar i sträck. Vädret var gynnsamt och roddarna fick huvudsakligen njuta av en mild passadvind och nätterna lystes upp av månen.

–Vinden steg aldrig över 15 m/s. Vågorna på Atlanten är långa och flacka – de påminner ibland nästan om ett bergslandskap, medan de på havet här hemma är korta och branta, beskriver Jolle.

Delfiner, valar och svärdfiskar slog följe med vännerna. De flygfiskar som dagligen hoppade upp i båten och i famnen på männen visade sig vara något av en plåga och en gång blev roddarna skrämde av en jättestor tonfisk som damp ner på däck.

–En negativ sak som vi upplevde var allt det skräp som vi såg varje dag: läskflaskor och plastpåsar, fiskeredskap, oljefläckar och styrox. Det var en klar skillnad jämfört med när man seglade för 30 år sedan, berättar Markus.

Skyldighet gentemot kommande generationer

Duon uppnådde alla de mål de ställt upp för sig själva i tävlingen. De fick en enorm internationell synlighet, båten fungerade oklanderligt, tidsmålet höll och vänskapen bevarades.

Ett mål som särskilt motiverade dem var att lyfta fram Östersjöns tillstånd och uppmana alla att donera pengar till Östersjöskyddet. Samarbetspartner i kampanjen var Håll Skärgården Ren rf och John Nurminens stiftelse. När tidningen gick i tryck (24.3) hade Håll Skärgården Ren r.f. via insamlingen fått in fantastiska 40 059,91 euro.

–Vi vill skicka ett jättestort tack till alla som donerat! Östersjön och arbetet för att skydda havet är väldigt vik-

Alla de mål som duon hade uppställt inför tävlingen uppnåddes, såväl de sportsliga och kommunikativa målen som målet för Östersjönsamlingen.

tigt för oss. Det här är vår skyldighet gentemot kommande generationer, konstaterar männen så gott som samstämmigt.

Jolle och Markus har tillbringat nästan hela sina liv i skärgården och båtlivet är fortsättningsvis en naturlig del av sommaren för dem båda. Markus seglar i minst ett par veckor tillsammans med familjen och Jolle tillbringar semestern i Borgå skärgård.

Men kommer man någonsin igen att få se männen i en roddbåt?

–I sommar har vi nog planerat att delta i en roddtävling i Coastal-klassen, i Sulkava-rodden och i roddveckan Midnight Sun Row. Two Rowing Finns kommer att fortsätta som ambassadörer för skyddet av Finlands vattendrag och som äventyrare som främjar användningen av våra vatten i rekreationssyfte, lovar Markus. **S**

Visste du det här?

På Two Rowing Finns tävlingsbåt användes ingen bottenfärg. Männen hoppade i vattnet för att borsta bort långhalsar, som är ett slags kräftdjur, från botten. Tvätten utfördes med cirka 4–6 dagars mellanrum och operationen tog cirka 20 minuter.

–Hemma i Sibbo skärgård använder jag en 6 meter lång RIB-gummibåt, som jag inte heller målar botten på. Jag lyfter upp den ungefär 3–4 gånger under sommaren och tvättar av botten. Det funkar bra, tipsar Jolle.

Blir Päijänne Unescos biosfärområde?

Text: Terhi Takkinen

Päijänne är ett viktigt vattendrag med tanke på boende, friluftsliv, råvattentäkt, turism och annan näringsverksamhet samt även ur forskningssynvinkel. Päijänneområdet har ett stort natur- och kulturvärde och området utgör en rik helhet i fråga om naturens mångfald. Nu ansöker man för Päijännes del om status som Unescos biosfärområde.

Biosfärområdena utgör en del av programmet Människan och biosfären, som drivs av Unesco, FN:s organisation för utbildning, vetenskap och kultur. Biosfärstatusen är ett "brand" som åtnjuter global erkänsla och respekt. Biosfärområdena är modellområden för hållbar utveckling där man kombinerar skyddet av den biologiska mångfalden i livsmiljön med hållbart nyttjande av naturresurser och miljöforskning. (<https://ym.fi/sv/biosfaromraden>). Dessa grundläggande uppgifter fullgörs alltid utifrån de villkor som lokala förhållanden och mål ställer. Hittills har 727 områden i 131 länder gått med i programmet Människan och biosfären. I Finland finns två biosfärområden: biosfärområdet i Norra Karelen inrättades 1992 och Skärgårdshavets biosfärområde 1994.

Resursvishetssamfundet JYU.Wisdom vid Jyväskylä universitet samordnar projektet som syftar till att Päijänne ska få status som Unescos biosfär. Beredningen av ansökan inleddes hösten 2021, och finansieras av Mellersta Finlands förbund, Jyväskylä stad samt Muurame, Joutsa och Toivakka kommuner.

Man kan uppleva Päijännes karaktär på dess stora åsar och se den i de branta klippstränderna och idylliska sandlagunerna.

Statusen som Unescos biosfär skulle innebära nya möjligheter för både människorna, naturen och företagen i Päijänneområdet.

–Städerna vid norra respektive södra ändan av Päijänne, Jyväskylä och Lahtis, samt de glesbebodda strandområdena utgör en mångsidig näringsstruktur som gör det möjligt att utveckla verksamhet som involverar många olika aktörer i området. Dessutom gagnas utvecklingen av turismen i området även av Päijännes långa och intressanta historia. Området har också goda förutsättningar för miljöfostrande arbete och vetenskaplig forskning. Päijänneområdets stora potential ser vi dock i det rena, drickbara vattnet, beskriver Päivi Halinen, sakkunnig från ProPäijänne ry.

Från tanke till projekt

Tanken på att Päijänne borde få Unescos biosfärområdesstatus fick sin början när miljöcentralerna i Mellersta Finlands och Tavastland gemensamt utredde förutsättningarna för att etablera Päijänne biosfärområde. Detta skedde åren 2007–2008 inom ramen för ett projekt för att utveckla Päijänne som ett mål för internationell natur- och kulturturism.

Därefter hände inget förrän ProPäijänne ry grundades 2015. ProPäijänne ry har sedan dess aktivt fört fram biosfärområdesfrågan i olika sammanhang och skapat samarbetsnätverk för att främja den.

–Vår förenings utgångspunkt var att med hjälp av projektet säkerställa att området utvecklas på ett hållbart sätt och att natur- och kulturvärdena säkerställs för kommande generationer, berättar Halinen.

Ansökningsprocessen, som samordnas av JYU.Wisdom, fokuserar för närvarande på att samla in information om natur- och kulturmiljöerna i Päijänneområdet samt om de funktioner och planer som främjar en hållbar utveckling.

Om den ansökan som sänds in i höst godkänns kunde Päijänne och de närbelägna kommunerna bli en del av det internationella nätverket för hållbar utveckling, och biosfärområdesverksamheten kunde inledas under 2023.

Mot en mer hållbar vattenturism

Håll Skärgården Ren rf deltog i februari i en workshop som ordnades av JYU.Wisdom, där man sammanställde nödvändig information för beredningen av ansökan och idéer för hur biosfärområdets verksamhet kunde utvecklas med tanke på ett hållbart boende och en hållbar fritid.

Päijännes nätverk av utfärdshamnar täcker hela vattenområdet från norra Päijänne till Heinola och ända till Lahtis på Vesijärvisidan. HSR rf:s servicefartyg M/S Roopetar med besättning sköter underhållet av ett tjugotal utfärdshamnar på Päijänne. Hamnarna ägs huvudsakligen av Päijänne rekreativområdesförening.

Ett täckande och fungerande nätverk av utfärdshamnar främjar en hållbar vattenturism genom att besökarna styrs till platser där underhållet sköts. Även om allemansrättigheter av olika slag ger en rätt att vistas och ta i land även på andra ställen är det med tanke på miljöns hållbarhet viktigt att också erbjuda människorna ställen med nödvändig grundläggande infrastruktur, såsom torrtoalett, brasplats och sopstation.

–HSR rf utför konkret miljövårdande arbete inom hela det område som planeras utgöra Päijänne biosfärområde. Vi arbetar för och gör det möjligt att röra sig till sjöss på ett miljövänligt sätt och hållbar utveckling är en av hörnstenarna i vår verksamhet. Förhoppningsvis ska Päijänne beviljas den biosfärområdesstatus som området förtjänar, säger Eeva Taimisto, HSR rf:s distriktschef för Insjöfinland. **S**

FRÅN TOPP TILL TÅ FÖR RENARE VATTENDRAG

Som vän av rena vattendrag välj HSR rf:s Sälle-produkter! En betydande del av intäkterna från produktförsäljningen går direkt till skyddet av skärgårds- och insjönaturen.

För försäljningen av Sälle-produkterna ansvarar Häll Skärgården Ren rf:s huvudsamarbetspartner, Åboföretaget Ocean Spirit Oy: oceanspirit.fi, tfn 040 761 8484.

Portoavgift tillkommer.

Se hela urvalet av Sälle-produkter och gör en beställning i vår webbshop:
roope-tuotteet.fi

I sommar kan du göra din egen tolkning av den ikoniska Sälle-mössan!

Nyhet!

61 €

Lova och Häll Skärgården Ren rf lanserar ett stickpaket med Sälle-mössan. Garnet är 100 % finländsk fårull som har färgats med Natural Indigo Finlands växtfärger. Förpackningen innehåller allt du behöver för att göra en Sälle-mössa: garn, logo, stickor och beskrivning. Du bestämmer själv var och hur du stickar!

Produkterna säljs i HSR rf:s och Lovas webbshop från och med slutet av maj.

Sälle tennisstrumpor

Nyhet!

12,90 €

I sommar får strumporna synas! Utbudet av Sälle-produkter har utökats med inhemska tennisstrumpor med förstärkt sula.

Material: 80 % bomull, 15 % polyamid, 5 % elasthan
Färger: vita och svarta
Storlekar: 34–36, 37–39, 40–42 ja 43–45

Sälle-segelväska

39 €

En hållbar väska i segelduk som man lätt slänger över axeln och tar med sig som butikskasse eller till bastun. Den här segelduken har inte kunnat användas till segel så det inhemska företaget Globe Hope gav den nytt liv.

Storlek: 46 cm x 36 cm

Sälle-mössa

Sälle-minimössa i bomull
18,90 €

Bomullsmössa
19,90 €

Klassisk mössa (50 % ylle, 50 % polyakryl)
19,90 €

Mössa i merinoull
39 €

Varumärket för alla som värnar om vattendragen: den klassiska Sälle-mössan! De inhemska mössorna passar tack vare sin flexibla storlek både barn och vuxna. Du kan se alla färg- och materialalternativ i Sälle-produkternas webbshop.

Sälle-handdiskmedel

6,90 €

Sälle-handdiskmedlet är en inhemska produkt som är märkt med nyckelflaggan och är skonsam mot huden. Dess effekt bygger på en inhemska patenterad Fain-specialtensid, vilket innebär att man under produktionen tillvaratar allt överblivet material och det utnyttjas eller återvinns.

Storlek: 500 ml

Sälle-kökshandduk

16 €

Förnyad modell! Sälle-kökshandduken i 100 % linne är tillverkad i Finland. Tryckt på handduken finns tips om nyttiga och miljövänliga städmetoder. Mönstret är tryckt med en s.k. pigmentmetod, som inte kräver något vatten och endast lite el. Gävoidé: handduken passar perfekt att kombinera med Sälles diskmedel.

Material: 100 % linne
Mått: cirka 45 cm x 65 cm

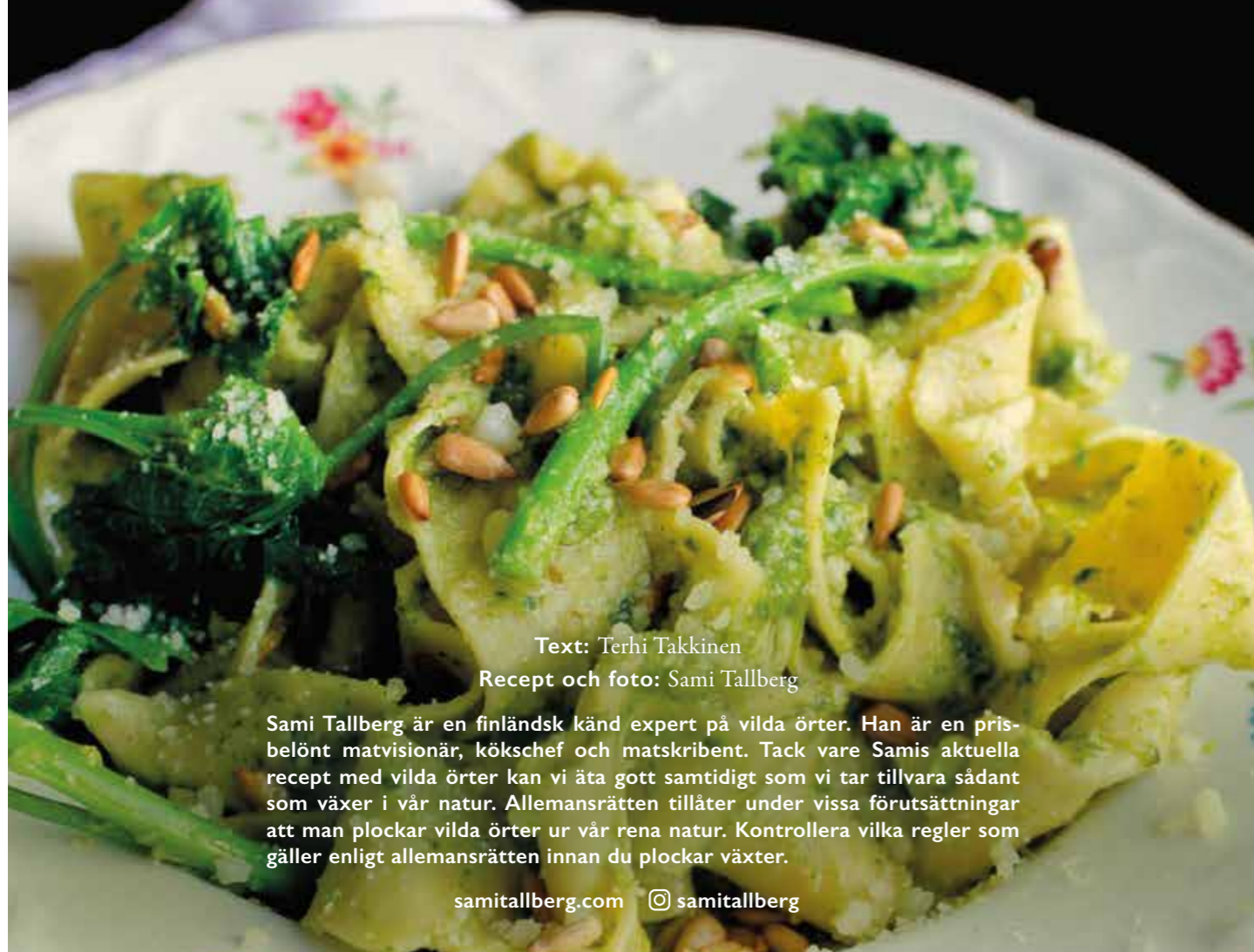
Återförsäljare:

Aspö Gästservice | Björnsö butik och Butiksbatén Christina, kauppalaivachristina.fi | Design Hill, designhill.fi | Fantoy Marine, fantoy.fi | Forum Marinum, forum-marinum.fi | Förby Marina, karlforstrom.fi | HSR rf:s kontor i Åbo och i Nyslott | Jurmo Gästhamn, jurmo.com | Kahvila-Ravintola Satamakapteeni, satamakapteeni.fi

Kivenlahden Venekerho, kivenlahdenvenerkho.fi | Kotka Maretarium Oy, maretarium.fi | Puumala gästhamn | Seapoint Pohjoisranta, seapoint.fi | Seapoint Porkala Marin, seapoint.fi/asetat | Skärgårdscentret Korpoström, skar-gardscentrum.fi | Treenikamat.fi | Utö Handel, uto.fi | Varuhuset Wahlsten, wahlsten.fi | Varuste.net | Veneilijän Verkkokauppa.fi | Öro Linnakesaari, visitoro.fi

Vill du bli återförsäljare? Kontakta Ocean Spirit.

Det vattnas i munnen

Text: Terhi Takkinen

Recept och foto: Sami Tallberg

Sami Tallberg är en finländsk känd expert på vilda örter. Han är en prisbelönt matvisionär, kökschef och matskribent. Tack vare Samis aktuella recept med vilda örter kan vi äta gott samtidigt som vi tar tillvara sådant som växer i vår natur. Allemansrätten tillåter under vissa förutsättningar att man plockar vilda örter ur vår rena natur. Kontrollera vilka regler som gäller enligt allemansrätten innan du plockar växter.

samitallberg.com @samitallberg

Pasta med löktrav

En delikat pasta med löktrav som faller alla i smaken. Peston är lätt att tillreda och lockar över dig till den vilda sidan och sedan finns ingen återvändo!

Pasta

2 ägg + 3 äggulor + 275 g inhemskt speltkärnmjöl + n. 100 g för knådning av degen

Lägg ingredienserna i en mixer och kör tills allt är blandat. Knåda degen på mjölat bord i en kvart och svep sedan in den i plastfolie. Låt den sedan "vila" i kylskåpet i ett par timmar före utkavling (med pastamaskin). Kavla ut degen tills den är så tjock och bred som du vill ha den. Personligen föredrar jag tjocklek 6 och tillsammans med den här såsen en bred, Pappardelle-modell på pastan.

Löktravssås

3 nävar löktrav (ta tillvara blommorna för dekoration om du hittar sådana) + rivet skal från ½ tvättad citron + 1 ½ dl olivolja + 100 g parmesan, riven + 100 g solrosfrön (eller nötter) + havssalt och peppar ur kvarn

Rosta solrosfröna i 180 grader varm ugn i 10 minuter. Låt svalna. Förväll löktraven i en riklig mängd kokande vatten under 15 sekunder. Häll sedan av vattnet och låt svalna. Lägg 1/3 av löktraven åt sidan och kör 2/3 av den och resten av ingredienserna i en blender. Kör på full effekt i en minut. Blanda ihop pastan, såsen och den löktrav du lagt åt sidan precis före serveringen.

Rätta svar på s. 17: 1. Skott av rön, 2. Maskros, 3. Sommargyllen, 4. Löktrav, 5. Harsyra, 6. Gräslök

Rabarber, rönnskottssocker och crème fraiche

Glutenfri rabarberstuvning smaksatt med rönnskottssocker är en delikatess som passar både till vardags och fest. Denna rätt är fantastisk i all sin enkelhet och får det att vattnas i munnen.

Rönnskottssocker

1 dl rönnskott + 2,5 dl socker

Kör skotten tillsammans med sockret i en blender, låt torka i rumstemperatur eller i en tork, på t.ex. ett bakplåtspapper.

Rabarber

4 stjälkar rosa rabarber (dessa behöver inte skalas, men om du använder rabarber som blivit gröna bör den skalas noggrant) + 4 msk rönnskottssocker + 45 g smör + 3 ½ dl vatten eller björksav

Skär rabarbern i sneda skivor. Bryn smöret i en stekpanna tillsammans med rönnskottssockret. Lägg till rabarbern och låt steka under omrörning i några minuter. Lägg till vätskan och låt småkoka tills spadet tjocknar och rabarbern blir mjuk, i cirka fem minuter. Ta bort pannan från spisen och låt stå och dra i 10 minuter.

Till serveringen

1 burk crème fraiche + 4 tsk rönnskottssocker

Håll upp rabarberstuvningen jämt på ett serveringsfat eller fördela färdigt på tallrikar. Dekorera med en kula crème fraiche och rönnskottssocker.

ALL VÅR VERKSAMHET BASERAR SIG PÅ KVALITET OCH
ÄR INTEGRERAT I VÅRA DAGLIGA PROCESSER.
HÖG KVALITET ÄR ALLA VÅRA ANSTÄLLDAS
GEMENSAMMA MÅL.

Kapslar, etiketter och bipacksedlar.

jaakkoo taara
www.jt.fi

TIETO SUOJELEE YMPÄRISTÖÄ

ADMINISTRATION / SÖDRA-FINLAND

Slottsgatan 16, 20100 Åbo
kontor tfn 02 274 5500 | info@pssry.fi

verksamhetsledare Aija Kaski
tfn 040 528 7145 | aija.kaski@pssry.fi

distriktschef Katriina Murto
tfn 050 5985181 | katriina.murto@pssry.fi

ekonomi- och personalansvarig Rasmus Karlsson
tfn 040 4571 863 | rasmus.karlsson@pssry.fi

medlemsansvarig Linda Fagerström
tfn 02 274 5500 | linda.fagerstrom@pssry.fi

kommunikationschef Veera Säilä
tfn 040 455 2798 | veera.saila@pssry.fi

kommunikationsexpert Ida Sandberg
tfn 040 457 1182 | ida.sandberg@pssry.fi

medelanskaffningschef Anna-Leena Mitro
tfn 040 189 6406 | anna-leena.mitro@pssry.fi

projektkchef Atte Lindqvist
tfn 040 458 9495 | atte.lindqvist@pssry.fi

havsexpert Jutta Vuolamo
tfn 040 458 9156 | jutta.vuolamo@pssry.fi

Snygg Beach-programchef Julia Jännäri
tfn 040 455 7251 | julia.jannari@pssry.fi

fadderskolkoordinator Pinja Harjunpää
tfn 040 128 6512 | pinja.harjunpaa@pssry.fi

SKÄRGÅRDHAVET

servicefartyg M/S Roope
tfn 0400 372 379 | kari.lahtinen@pssry.fi

BOTTNISKA VIKEN

servicefartyg M/S Roope-Botnia
tfn 050 557 5022 | roope-botnia@pssry.fi

distriktkoordinator Jessica Åsbacka
jessica.asbacka@pssry.fi

INSJÖ-FINLAND

Puistokatu 5, 57100 Nyslott
tfn 015 514 648 | roope.jarvisuomi@pssry.fi

distriktschef Eeva Taimisto
tfn 0400 555 098 | eeva.taimisto@pssry.fi

distriktkoordinator Veli-Matti Hartikainen
tfn 045 773 47989 | veli-matti.hartikainen@pssry.fi

kommunikationskoordinator Terhi Takkinen
tfn 040 350 0319 | terhi.takkinen@pssry.fi

SAIMEN

servicefartyg M/S Roope-Saimaa
tfn 0400 165 635 | roopesaimaa@pssry.fi

PÄIJÄNNE

servicefartyg M/S Roopetar
tfn 040 755 3413 | roopetar@pssry.fi

BIRKALAND OCH ÖSTRA FINSKA VIKEN

Administreras från Åbo
tfn 02 274 5500

Huvudsamarbetspartner

BEWESHIP

DB SCHENKER

Helvar

Kappahl

MAKIA
EST.2001 — HELSINKI

OceanSpirit.fi

**OTAVA
MEDIA**

Rapala®

SARLIN

SUOMEN JALOMETALLIKIERRÄTYS

**TURKU
ENERGIA**

ÄLANDSBANKEN

Samarbetspartner

canit

**CHRISTIAN
BERNER**

Datataito

Finnlines
a Grimaldi Group company

jaakkoo
taara

KESÄRAUHA

KÄRCHER

LYYTI

MOLOK

**PAU
HAUS**

PROSAIL

RUISROCK
RUISROCK TURKU & NORDIJA

VIKING LINE

Se alla HSR rf:s understödare och bekanta dig med möjligheterna till företagssamarbete på adressen:

[HALLSKARGARDENREN.FI/FORETAGSSAMARBETE](https://hallskargardenren.fi/foretagssamarbete)